

**Cynllun Diogelu ar gyfer y
Gaeaf 2020/21:**

Aseiad Effaith Integredig

Adrannau 1 a 7

ADRAN 1. PA GAMAU GWEITHREDU Y MAE LLYWODRAETH CYMRU YN EU HYSTYRIED A PHAM?

Mae Cynllun Diogelu'r Gaeaf yn cael ei ddatblygu er mwyn gosod cyfrifoldebau ac ymrwymadau lefel uchel Llywodraeth Cymru a'i sefydliadau partner i ddiwallu'r galw a ddaw yn ystod gaeaf 2020/21.

Mae'r GIG yng Nghymru bob amser yn cynllunio ar gyfer misoedd y gaeaf er mwyn sicrhau bod y gwasanaeth yn barod i ymdopi â'r galw ychwanegol a ddaw o ganlyniad i'r tywydd oer a'r cynnydd mewn salwch ymysg cleifion. Mae'r heriau'n fwy difrifol eleni, ac mae'n debygol y bydd COVID-19 yn arwain at hyd yn oed mwy o alw ar ein gwasanaethau.

Mae Cynllun Diogelu'r Gaeaf wedi cael ei ddatblygu gan feddwl yn gyson am *Ddeddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015*. Rydym wedi defnyddio'r pum ffordd o weithio ac wedi dilyn yr ymrwymadau sydd wedi cael eu gwneud yn *Cymru Iachach*.

Y tymor hir

Mae Cynllun Diogelu'r Gaeaf yn berthnasol i gyfnod gaeaf 2020/21 ond mae'n cynnwys y camau gweithredu a'r datblygiadau a fu ers mis Mawrth gan gynnwys gwersi a ddysgwyr, gweithgareddau arloesol a ffyrdd newydd o weithio a fydd yn golygu bod y boblogaeth mewn sefyllfa dda ar gyfer y dyfodol. Mae COVID-19 wedi bod yn bandemig a effeithiodd ar y byd i gyd, gan gyrraedd Ewrop yn ystod gwanwyn 2020. Ar 1 Medi cadarnhawyd bod dros 18,000 o bobl wedi cael COVID-19 yng Nghymru ac mae bron i 1600 o bobl wedi colli eu bywydau:

<https://public.tableau.com/profile/public.health.wales.health.protection#!/vizhome/RapidCOVID-19virology-Public/Headlinesummary>

Mae COVID-19 yn glefyd heintus sy'n effeithio ar y boblogaeth gyfan er ei fod yn debygol o gael effaith fwy difrifol ar rai pobl mewn grwpiau agored i niwed. Wrth i waith fynd rhagddo i ddatblygu brechlyn COVID-19, bydd y sector iechyd a gofal cymdeithasol yn parhau i weld effaith y pandemig am gryn amser.

Mae angen i ni gynllunio a newid y ffordd rydyn ni'n byw ein bywydau a'r ffordd rydyn ni'n darparu iechyd a gwasanaethau cymdeithasol er mwyn addasu i heriau COVID-19.

Mae Cynllun Diogelu'r Gaeaf yn mynd i'r afael â'r pedair lefel o niwed o ganlyniad i COVID-19:

- Niwed o COVID-19 ei hun
- Niwed o Wasanaethau Iechyd a system gofal cymdeithasol sydd wedi'u gorlethu
- Niwed o leihad mewn gweithgarwch nad yw'n gysylltiedig â COVID-19
- Niwed o gamau / cyfyngiadau cymdeithasol ehangach

Niwed o COVID-19 ei hun

Niwed o Wasanaethau Iechyd a system gofal cymdeithasol sydd wedi'u gorlethu

Niwed o leihad mewn gweithgarwch nad yw'n gysylltiedig â COVID-19

Niwed o gamau / cyfyngiadau cymdeithasol ehangach

Mae Cynllun Diogelu'r Gaeaf yn gynllun integredig sy'n dangos sut bydd angen i sefydliadau sy'n gweithio ar draws y gymuned iechyd a gofal cymdeithasol gyfrannu er mwyn i'r holl wasanaethau allu darparu gofal effeithiol i bobl Cymru dros y gaeaf. Bydd yn cynnig glasbrint ar gyfer y tymor hirach.

Mae Cynllun Diogelu'r Gaeaf yn ceisio cefnogi'r gwaith o gyflawni'r manteision tymor hirach fel gweledigaeth Cymru lachach ar gyfer iechyd a gofal cymdeithasol integredig a chynaliadwy a chefnogi'r gwaith o gyflawni'r Rhaglen Lywodraethu 'Symud Cymru Ymlaen'.

Bydd y gwersi sydd wedi cael eu dysgu o'r ymateb i'r pandemig yn hollbwysig i gefnogi adferiad a pharhad hirdymor. Bydd Cynllun Diogelu'r Gaeaf yn defnyddio'r cyfleoedd sydd wedi codi yn ystod y pandemig i gefnogi ffyrdd newydd o weithio, fel cyflwyno atebion arloesol a digidol, buddsoddiad ariannol a threfniadau partneriaeth, llywodraethu a chynllunio cryfach.

Atal

Mae Llywodraeth Cymru wedi datblygu strategaethau ac wedi mynd i'r afael â COVID-19 gan ganolbwyntio'n gryf ar atal. Mae'n adeiladu ar raglenni sydd eisoes ar waith fel y rhaglenni gofal wedi'i gynllunio a gofal heb ei drefnu sy'n gosod ymrwymiad cyffredinol i ganolbwyntio ar agwedd ehangach o atal gan ddechrau gyda chyfleoedd ar gyfer llesiant personol. Mae cyflwyno, cefnogi a gweithredu'r strategaeth Profi, Olrhain a Diogelu, ynghyd â chefnogi cadw pellter cymdeithasol a mesurau rhagofalus eraill, fel gosod y rheini sy'n dychwelyd o wledydd sydd â chyfraddau heintio uwch dan gwarant, yn adlewyrchu'r dull ataliol a fabwysiadwyd.

Mae Cynllun Diogelu'r Gaeaf yn cefnogi'r dull hwn ac mae'n cefnogi Profi, Olrhain a Diogelu a'r rhaglen brechu a fydd yn cael ei chynnal y gaeaf hwn. Mae Cynllun Diogelu'r Gaeaf hefyd yn cefnogi gwarchod a'r angen i ddiogelu'r rheini mewn cartrefi gofal a'r rheini sydd fwyaf agored i niwed, yr henoed a'r rheini sydd â chyflyrau iechyd isorweddol, yn ogystal â'r rheini mewn cymdeithas sy'n wynebu risg uwch.

Mae Cynllun Diogelu'r Gaeaf hefyd yn cydnabod bod llawer o'r lifrau i gynnal iechyd a llesiant, yn enwedig mewn meysydd fel effaith Covid ar iechyd meddwl, y tu allan i'r system iechyd a gofal cymdeithasol. Mae camau gweithredu a buddsoddiad Llywodraeth Cymru mewn meysydd sy'n diogelu ac yn atal salwch fel cymorth cyflogaeth, atal digartrefedd, cyngor ar ddyledion a chadernid cymunedol yn hollbwysig.

Integreiddio

Mae Ffyniant i Bawb wedi cael ei ystyried. Mae nodau ac amcanion cwmpasu a chynhyrchu Cynllun Diogelu'r Gaeaf yn cyd-fynd â'r angen i greu amgylchedd iechyd a gofal cymdeithasol integredig a di-dor.

Mae Cynllun Diogelu'r Gaeaf yn cydnabod bod y Cyfyngiadau Symud Cenedlaethol i atal COVID-19 rhag lledaenu'n gynharach yn y flwyddyn wedi cael effaith niweidiol ar lawer o bobl, yn enwedig y rheini a oedd eisoes yn dioddef o gyflwr iechyd meddwl.

O ran iechyd meddwl, er bod gwasanaethau wedi gweld gostyngiad yn y galw yn ystod y pandemig, mae nifer yr atgyfeiriadau'n cynyddu erbyn hyn. Mae hi'n bwysig bod gwasanaethau'n parhau i ymateb i anghenion iechyd meddwl yng nghyd-destun y galw cynyddol hwn ac mae Cynllun Diogelu'r Gaeaf yn tanlinellu'r ffaith y dynodwyd bod gwasanaethau iechyd meddwl (gan gynnwys gwasanaethau camddefnyddio sylweddau) yn 'hanfodol' ac felly mae'n rhaid eu cynnal. Mae hi'n arbennig o bwysig bod pobl yn cael eu hannog i ddefnyddio gwasanaethau iechyd meddwl pan fydd eu hangen arnynt, nawr ac yn y dyfodol.

Cydweithio

Mae Ffyniant i Bawb yn hyrwyddo cydweithio ar draws ffiniau i wella iechyd a llesiant poblogaeth Cymru.

Mae Cynllun Diogelu'r Gaeaf yn ddogfen lefel uchel sy'n defnyddio'r partneriaethau sydd eisoes yn bodoli ar draws y gymuned iechyd a gofal cymdeithasol. Mae Cynllun Diogelu'r Gaeaf yn galw ar bob sefydliad partner i ymrwymo i fynd i'r afael â COVID-19 a'i atal rhag lledaenu ymhellach ac atal effaith y clefyd dros y chwe mis nesaf.

Hyd yma, mae'r holl bartneriaid allweddol, sef GIG Cymru, Awdurdodau Lleol, y sector gofal cymdeithasol ehangach (darparwyr gofal a'r trydydd sector), prifysgolion a strwythurau partneriaeth fel Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol a Chyrff Gwasanaeth Cyhoeddus wedi cydweithio i fynd i'r afael â heriau COVID-19 yng Nghymru. Mae'r un ymrwymiad i'w weld yng Nghynllun Diogelu'r Gaeaf ac er na fu llawer o amser i gynhyrchu'r ddogfen mae Llywodraeth Cymru wedi sicrhau bod ystod eang o randdeiliaid wedi cael gweld ei ddatblygiad, gan gynnwys aelodau o'r Senedd.

Mae Llywodraeth Cymru wedi ymrwymo i ymateb ar y cyd gan sicrhau bod Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol, a'u partneriaid iechyd a gofal cymdeithasol perthnasol, yn cydweithio drwy amrywiaeth o gynlluniau a ffurflenni data i ddarparu sicrwydd pendant y bydd gwasanaethau'r gaeaf hwn yn effeithiol ac yn gadarn.

Cyfranogiad

Mae Llywodraeth Cymru wedi datblygu Cynllun Diogelu'r Gaeaf yn gyflym er mwyn arwain y gwaith cynllunio ar gyfer y gaeaf, a gaiff ei wneud yn ystod yr hydref bob blwyddyn yn draddodiadol.

Roedd sefydliadau GIG Cymru, awdurdodau lleol, y trydydd sector a'r sector annibynnol yn gwybod ei fod yn cael ei ddatblygu. Fodd bynnag, oherwydd bod angen ymateb ar frys, yn ystod toriad traddodiadol yr haf, roedd y gofynion yn golygu nad oedd cymaint o gyfle i gynnwys cydweithwyr yn y gwaith datblygu fel y byddai wedi digwydd yn ddelfrydol.

Effaith

Mae Cynllun Diogelu'r Gaeaf yn bwysig gan ei fod yn nodi ym mha gyd-destun cyffredinol y mae Llywodraeth Cymru a'i phartneriaid yn disgwyl mynd i'r afael â'r heriau iechyd a gofal cymdeithasol y gaeaf hwn.

Bydd Cynllun Diogelu'r Gaeaf yn adeiladu ar brofiadau a'r hyn sydd wedi cael ei ddysgu. Bydd yn rhoi sicrwydd a chyfeiriad ynghylch yr hyn sydd ei angen i gadw gwasanaethau'n gydgysylltiedig ac i gefnogi cleifion a staff dros y misoedd nesaf. Bydd yn rhoi negeseuon clir i'r cyhoedd ac i randdeiliaid y bydd rhagor o waith yn cael ei wneud i gefnogi rhagor o brofion, drwy Strategaeth Profi, Orlhain a Diogelu Cymru, yn ogystal â darparu ymgych brechiad rhag y fflw ginhwysfawr ac estynedig yr hydref hwn.

Costau ac Arbedion

Ni fydd unrhyw gost ariannol o ganlyniad i gwmpasu a datblygu Cynllun Diogelu'r Gaeaf ar gyfer iechyd a gofal cymdeithasol, fodd bynnag mae llawer iawn eisoes wedi cael ei fuddsoddi mewn seilwaith iechyd a gofal cymdeithasol yn ystod 2020-21 i gefnogi'r prif ofynion a nodir yng Nghynllun Diogelu'r Gaeaf. Er enghraifft, mae hyn yn cynnwys:

- *Dyrannwyd dros £1.3bn i gefnogi ymateb y GIG i Covid. Mae hyn yn cynnwys y £800m o gyllid sefydlogi i GIG Cymru a gyhoeddwyd ym mis Awst.*
- *£45m i weithredu'r Strategaeth Profi, Orlhain a Diogelu*
- *£62.7m drwy Gronfa Caledi Awdurdodau Lleol, i gefnogi darparwyr gofal cymdeithasol i oedolion.*
- *£40m i gefnogi'r gweithlu gofal cymdeithasol.*

Bydd y cyllid hwn yn cael ei ddefnyddio i gefnogi nifer o'r camau sydd wedi'u nodi yng Nghynllun Diogelu'r Gaeaf.

Mecanwaith

Ni chynigir unrhyw ddeddfwriaeth fel rhan o'r gwaith hwn, nid oes angen asesiad effaith rheoleiddiol.

7.1 Sut y mae pobl y mae'r cynnig yn fwyaf tebygol o effeithio arnynt wedi'u cynnwys yn y gwaith o'i ddatblygu?

Mae'r cyfnod byr a gafwyd i gynhyrchu Cynllun Diogelu'r Gaeaf, ochr yn ochr â'r Fframwaith Chwarter 3/Chwarter 4 ar gyfer GIG Cymru, wedi golygu y bu'n rhaid ymgynghori'n anffurfiol ac yn gyflym ag amrywiaeth o randdeiliaid.

Fodd bynnag, bu cydweithio â rhanddeiliaid, gan gynnwys GIG Cymru, awdurdodau lleol, y trydydd sector a'r sector annibynnol, a Byrddau Partneriaeth Rhanbarthol yn ystod y misoedd cyn cyhoeddi gofynion Cynllun Diogelu'r Gaeaf.

Mae'r holl randdeiliaid wedi cael gwybod bod Cynllun Diogelu'r Gaeaf yn cael ei gynhyrchu ac roedd y Gweinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol wedi cyhoeddi datganiad ysgrifenedig ar 7 Awst 2020.

<https://llyw.cymru/datganiad-ysgrifenedig-cynllun-diogelur-gaeaf-2020-21>

Ers hynny, mae Cynllun Diogelu'r Gaeaf a Fframwaith Chwarter 3/Chwarter 4 GIG Cymru wedi cael eu datblygu drwy drafodaethau â chydweithwyr ar draws yr adran iechyd a gwasanaethau cymdeithasol yn Llywodraeth Cymru, arweinwyr proffesiynol ac uwch gydweithwyr yn y gwasanaeth fel Prif Weithredwyr y GIG, Cyfarwyddwyr Cynllunio ac ati.

Ddechrau mis Medi cafodd yr holl randdeiliaid wybod am ddatblygiad Cynllun Diogelu'r Gaeaf drwy ohebiaeth ac roeddent wedi cael gwybod y byddai'r cynllun yn cael ei gyhoeddi ganol mis Medi 2020. Diben cynhyrchu a chyhoeddi Cynllun Diogelu'r Gaeaf ar frys yw cefnogi a chyfrannu at y gwaith cynllunio ar gyfer gaeaf 2020/21 gan ystyried heriau COVID-19. Mae'n dod â'r ystod o baratodau presennol a disgwylidig at ei gilydd ar gyfer y gaeaf ac mae rhanddeiliaid eisoes yn ymwybodol o'r rhan fwyaf o'r meysydd.

7.2 Beth yw'r effeithiau cadarnhaol a negyddol mwyaf arwyddocaol?

Dylai Cynllun Diogelu'r Gaeaf gael effaith gadarnhaol ar bobl ledled Cymru. Cynllun Diogelu'r Gaeaf yw cynllun trosfwaol Llywodraeth Cymru a fydd yn gosod y cyd-destun cyffredinol a'r cyfeiriad ar gyfer iechyd a gofal cymdeithasol tan fis Mawrth 2021.

Mae'n nodi'r gofynion ar gyfer rhanddeiliaid, ynghylch yr ystod o gamau gweithredu a chynlluniau wrth gefn mae disgwyl iddynt eu gweithredu ar draws y system iechyd a gofal, a gyda'r partneriaid ehangach, rheoli'r argyfwng iechyd y cyhoedd a darparu gwasanaethau dros gyfnod heriol y gaeaf. Mae'n rhoi sicrwydd i'r cyhoedd ein bod yn cydweithio ar draws y wlad i ddiogelu Cymru.

Bydd y prif effeithiau'n gadarnhaol gan fod Cynllun Diogelu'r Gaeaf wedi'i anelu at bawb ni waeth beth yw eu hoed, eu hil eu crefydd ac ati. Mae Cynllun Diogelu'r Gaeaf yn cydnabod y gallai COVID-19 gael effaith fwy niweidiol ar rai grwpiau o bobl. Bydd yn helpu pobl i ddeall eu cyfrifoldeb personol drostynt eu hunain a'r effaith ar bobl eraill, yn ogystal â'r hyn mae Llywodraeth Cymru yn ei wneud i barhau i'w helpu nhw ac i ddiogelu'r GIG. Mae Cynllun Diogelu'r Gaeaf yn nodi camau gweithredu ar gyfer y GIG yng Nghymru, a'i bartneriaid, er mwyn lliniaru hyn, fel y trefniadau gwarchod a phrofi, olrhain a diogelu sy'n ceisio lleihau lledaeniad COVID-19.

Yn yr un modd, mae Cynllun Diogelu'r Gaeaf yn cydnabod bod angen i wasanaethau hanfodol weithredu yn ystod gaeaf 2020/21 i sicrhau bod pobl sydd â chyflyrau nad ydynt yn COVID-19 yn gallu gofyn am gyngor a thriniaeth yn ddiogel ac yn brydlon.

Pan fydd pobl yn perthyn i grŵp agored i niwed, boed hynny oherwydd eu cyflyrau iechyd isorweddol neu oherwydd eu hethnigrwydd, yna mae Cynllun Diogelu'r Gaeaf yn tynnu sylw ar yr angen i sefydliadau fynd i'r afael â'r rhain yn y ffordd byddant yn darparu eu gwasanaethau.

7.3 Yn sgil yr effeithiau a nodwyd, sut y bydd y cynnig:

- **Yn sicrhau'r cyfraniad mwyaf posibl at ein hamcanion llesiant a'r saith nod llesiant a/neu;**
- **Yn osgoi, yn lleihau neu'n lliniaru unrhyw effeithiau negyddol**

Bydd Cynllun Diogelu'r Gaeaf yn cyfrannu at nod llesiant 'Cymru iachach' oherwydd ei fod yn rhoi sylw i'r angen i bob rhanddeiliad ac aelod o'r cyhoedd gydweithio i sicrhau bod iechyd a gwasanaethau cymdeithasol yng Nghymru yn gallu darparu gofal a thriniaethau priodol i bobl sydd â symptomau COVID-19 a'r rheini sydd â chyflyrau eraill.

Mae Cynllun Diogelu'r Gaeaf yn hyrwyddo dull gweithredu system gyfan o ran iechyd a gofal cymdeithasol a fydd yn golygu bod modd diwallu anghenion a dewisiadau unigolion ac; ymdrechu i leihau anghydraddoldebau iechyd a llesiant.

7.4 Sut y caiff effaith y cynnig ei monitro a'i gwerthuso wrth iddo fynd rhagddo ac ar ôl iddo gael ei gwblhau?

Bydd Cynllun Diogelu'r Gaeaf yn cael ei fonitro drwy gynhyrchu'r gofynion a nodir yn y ddogfen. Gofynion Fframwaith Chwarter 3 / Chwarter 4 y GIG, ynghyd â'r data a'r cynlluniau eraill sydd ar waith ar draws y gymuned iechyd a gofal cymdeithasol.

Bydd Tîm Cynllunio a Pherfformiad y GIG yn gweithio gyda byrddau iechyd i fonitro eu cynlluniau drwy gydol y gaeaf.

